

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για τις προτάσεις νόμου «Ο περί της Καταπολέμησης Ορισμένων Μορφών και Εκδηλώσεων Σεξισμού κατά των Γυναικών Νόμος του 2020», «Ο περί της Καταπολέμησης του Σεξισμού και των Σεξιστικών Συμπεριφορών κατά των Γυναικών μέσω του Ποινικού Δικαίου και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2020» και «Ο περί Καταπολέμησης του Διαδικτυακά Διαδιδόμενου Σεξισμού κατά των Γυναικών μέσω του Ποινικού Δικαίου και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Αννίτα Δημητρίου, αναπλ. πρόεδρος	Ελένη Μαύρου
Ξένια Κωνσταντίνου	Ειρήνη Χαραλαμπίδου
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών μελέτησε τις πιο πάνω προτάσεις νόμου, οι οποίες κατατέθηκαν η πρώτη στις 5 Ιουνίου 2020 από την κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, η δεύτερη στις 19 Ιουνίου 2020 από την κ. Αννίτα Δημητρίου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού και η τρίτη στις 17 Ιουλίου 2020 από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 6 και 27 Ιουλίου 2020, στις 14 Σεπτεμβρίου 2020 και στις 12 Οκτωβρίου 2020.

Σημειώνεται ότι της πρώτης συνεδρίας της επιτροπής προήδρευσε η κ. Μαριέλλα Αριστείδου και στη δεύτερη συνεδρία παρευρέθηκε ο κ. Γιώργος Περδίκης.

Στο στάδιο της συζήτησης κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Υπουργείου

Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, η Επίτροπος Νομοθεσίας, εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκπρόσωποι του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου, η σύμβουλος του Υπουργού Εξωτερικών για θέματα φύλου, εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού, η Συντονίστρια Διατμηματικού Διαθεματικού Προγράμματος Σπουδών Φύλου του Πανεπιστημίου Κύπρου, εκπρόσωποι των γυναικών της Ευρώπης (AIPFE), της Έδρας UNESCO του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Ερευνητικού Κέντρου Ισότητας Φύλου, της οργάνωσης ACCEPT-ΛΟΑΤΙ Κύπρου, ο σύμβουλος του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας για θέματα πολυπολιτισμικότητας, σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, εκπρόσωποι της εταιρείας «NO More Cyprus» και των γυναικείων οργανώσεων.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν κατά τη συζήτηση των υπό αναφορά προτάσεων νόμου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται με την πρώτη πρόταση νόμου είναι η θέσπιση νομοθεσίας προς αντιμετώπιση μέσω του ποινικού δικαίου των δημόσια εκδηλούμενων μορφών σεξισμού κατά των γυναικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται με τη δεύτερη πρόταση νόμου είναι επίσης η θέσπιση νομοθεσίας με την οποία ποινικοποιούνται φαινόμενα σεξισμού και σεξιστικής συμπεριφοράς κατ' επιταγήν διεθνών συμβάσεων και συστάσεων, έτσι που να αντιμετωπισθούν απαράδεκτα φαινόμενα που μειώνουν, προσβάλλουν, απομονώνουν

και προάγουν τις διακρίσεις εναντίον γυναίκας ή ομάδας γυναικών βάσει αντιλήψεων περί κατωτερότητας του γυναικείου φύλου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται με την τρίτη πρόταση νόμου είναι η θέσπιση νομοθεσίας με την οποία ο διαδικτυακά διαδιδόμενος σεξισμός καθίσταται ιδιώνυμο αδίκημα.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της όλης συζήτησης και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι και με τις τρεις υπό αναφορά προτάσεις νόμου επιδιώκονται πανομοιότυποι και/ή συναφείς σκοποί η επιτροπή προχώρησε σε ενοποίηση των προτάσεων νόμου σε ενιαίο κείμενο, το οποίο αποτέλεσε τελικά το αντικείμενο της όλης συζήτησης.

Ειδικότερα, με την προτεινόμενη νομοθεσία, όπως αυτή έχει ενοποιηθεί, σύμφωνα με τα πιο πάνω, προτού αυτή προσλάβει την τελική της μορφή προς υποβολή της στην ολομέλεια του σώματος προς ψήφιση, προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. «Σεξισμός» σημαίνει τη δημόσια εκδηλούμενη σεξιστική συμπεριφορά, η οποία συνίσταται από ενέργεια, χειρονομία, οπτική παρουσίαση, προφορικό ή γραπτό λόγο, πρακτική ή συμπεριφορά που εφορμάται από την ενδιάθετη στάση του φορέα τους και την ιδέα ή την αντίληψη ότι μία γυναίκα ή μια συγκεκριμένη ομάδα γυναικών είναι κατώτερη λόγω του φύλου τους. Τέτοια συμπεριφορά προτείνεται να καταστεί ιδιώνυμο αδίκημα, το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή.
2. «Διαδικτυακά διαδιδόμενος σεξισμός» σημαίνει την καταχώριση σε σύστημα πληροφορικής ηλεκτρονικών δεδομένων με σεξιστικό περιεχόμενο, τα οποία στρέφονται είτε εναντίον συγκεκριμένης γυναίκας είτε εναντίον συγκεκριμένης ομάδας γυναικών με την εκ μέρους του δράστη πρόθεση για εκφοβισμό, εξευτελισμό, μείωση, απομόνωση και εν τέλει την προσβολή της αξιοπρέπειας του θύματος και/ή των θυμάτων. Τέτοια συμπεριφορά προτείνεται επίσης να καταστεί ιδιώνυμο αδίκημα, το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή.

3. Εκδήλωση ή προαγωγή σεξισμού και/ή διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού από φυσικό πρόσωπο το οποίο αποτελεί μέλος οργάνου νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου ή το οποίο κατέχει ανώτερη διευθυντική θέση επισύρει επίσης ποινική ευθύνη για τα προβλεπόμενα, αντιστοίχως, αδικήματα, χωρίς ταυτόχρονα να αποκλείεται η άσκηση ποινικής δίωξης κατά του ίδιου του φυσικού προσώπου, το οποίο στοιχειοθετείται ότι έχει διαπράξει τα εν λόγω αδικήματα.
4. Νομικό πρόσωπο το οποίο καταδικάζεται για διάπραξη των πιο πάνω αδικημάτων, πέραν της χρηματικής ποινής μέχρι είκοσι χιλιάδες ευρώ (€20.000) την οποία το σχετικό αδίκημα προτείνεται να επισύρει, δυνατόν με απόφαση του δικαστηρίου να αντιμετωπίσει τον προσωρινό αποκλεισμό του από οποιαδήποτε δημόσια παροχή ή ενίσχυση για καθορισμένο στην απόφαση διάστημα και/ή την προσωρινή και για καθορισμένο διάστημα απαγόρευση άσκησης οποιασδήποτε εμπορικής δραστηριότητας.
5. Δικαιοδοσία εκδίκασης του αδικήματος του διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού έχει αρμόδιο στη Δημοκρατία δικαστήριο, εφόσον ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο διάπραξης του αδικήματος ήταν μεν σωματικά παρών στη Δημοκρατία, αλλά ο εκδηλωθείς διαδικτυακά σεξισμός αφορά σε ηλεκτρονικά δεδομένα τα οποία ανευρέθηκαν ή ανευρίσκονται καταχωρισμένα σε σύστημα πληροφορικής μη ευρισκόμενο στη Δημοκρατία, αλλά και όταν το ίδιο πρόσωπο κατά τον χρόνο διάπραξης του αδικήματος δεν ήταν σωματικά παρόν στη Δημοκρατία, αλλά ο εκδηλωθείς διαδικτυακά σεξισμός αφορά σε ηλεκτρονικά δεδομένα τα οποία ανευρέθηκαν ή ανευρίσκονται σε σύστημα πληροφορικής στη Δημοκρατία.
6. Η ίδρυση συμβουλίου καλούμενου «Συμβούλιο κατά του Σεξισμού» με αρμοδιότητα την παρακολούθηση της εφαρμογής της υπό ψήφιση νομοθεσίας και την ανάπτυξη

δράσεων και στρατηγικών για την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα καταπολέμησης σεξιστικών συμπεριφορών.

Όπως είναι γνωστό, ο σεξισμός συνιστά έμφυλη διάκριση η οποία πλήττει κυρίως τις γυναίκες με αξιολογικό κριτήριο το φύλο, προωθώντας και ενισχύοντας τα στερεότυπα των φύλων και την κοινωνική ανισότητα ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες. Ο σεξισμός προκαλεί την απομόνωση των θυμάτων και την παρεμπόδιση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους, καθώς το θύμα εκτός της απομόνωσης βιώνει ποικίλες μορφές βίας, με αποτέλεσμα την ανασφάλεια και τις διακρίσεις λόγω φύλου.

Σύμφωνα με τη Σύσταση CM/REC (2019)1 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία υιοθετήθηκε στις 27 Μαρτίου 2019 σε σχέση με το υπό αναφορά ζήτημα, «σεξισμός» θεωρείται οποιαδήποτε ενέργεια, χειρονομία, οπτική παρουσίαση, προφορικός ή γραπτός λόγος, πρακτική ή συμπεριφορά βασισμένη στην ιδέα ότι ένα πρόσωπο ή μία ομάδα προσώπων είναι κατώτερα λόγω του φύλου τους. Όπως περαιτέρω αναφέρεται στην εν λόγω σύσταση, ο σεξισμός συντελείται τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική σφαίρα, είτε διαδικτυακά είτε όχι, αποσκοπεί δε ή έχει ως αποτέλεσμα την παραβίαση της εγγενούς αξιοπρέπειας ή των δικαιωμάτων ενός προσώπου ή μίας ομάδας προσώπων και/ή την κατάληξη σε σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή κοινωνικοοικονομική βλάβη ή πόνο σε ένα άτομο ή μία ομάδα ατόμων. Ο σεξισμός αποσκοπεί επίσης και/ή έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή προσβλητικού περιβάλλοντος, την παρεμπόδιση της αυτονομίας και την πλήρη πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενός προσώπου ή μίας ομάδας προσώπων ή τη διατήρηση και ενίσχυση των στερεοτύπων των φύλων.

Σημειώνεται ότι όλοι οι κληθέντες ενώπιον της επιτροπής κυβερνητικοί αρμόδιοι και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς εξέφρασαν την ευαρέσκειά τους για την προτεινόμενη

νομοθεσία, με την οποία, όπως ανέφεραν, θεσπίζεται ένα νέο, ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο προς καταπολέμηση φαινομένων σεξισμού, όπως και διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού ως ειδικών εκφάνσεων της σεξιστικής ρητορικής μίσους μέσω του ποινικού δικαίου, με στόχο την προστασία προσώπων ή ομάδων προσώπων που στοχοποιούνται και θυματοποιούνται συνεπεία τέτοιων συμπεριφορών, με όλα τα δυσμενή επακόλουθα τόσο για τα ίδια τα θύματα όσο και για την κοινωνία ευρύτερα.

Στο στάδιο της συζήτησης του όλου θέματος, μέλη της επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη την ως άνω σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης, εξέφρασαν επιφυλάξεις σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, το οποίο, όπως είχε αρχικά προταθεί, κάλυπτε μόνο γυναίκες που πέφτουν θύματα σεξισμού. Συναφώς, υπέβαλαν εισήγηση όπως η αντικειμενική υπόσταση των υπό αναφορά αδικημάτων επεκταθεί, ώστε να καλύπτει όχι μόνο γυναίκες θύματα σεξισμού ή διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού, αλλά κάθε πρόσωπο ανεξαρτήτως φύλου το οποίο στοχοποιείται ως αποτέλεσμα τέτοιων συμπεριφορών. Επιπλέον, όπως είχε αρχικά προταθεί, έγινε εισήγηση για επέκταση της αντικειμενικής υπόστασης των υπό θέσπιση αδικημάτων, ώστε να καλύπτουν την εκδήλωση ανάλογων συμπεριφορών όχι μόνο στη δημόσια, αλλά και στην ιδιωτική σφαίρα, σύμφωνα με τις περιλαμβανόμενες στο παράρτημα της σχετικής ως άνω αναφερόμενης σύστασης κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη και την καταπολέμηση του σεξισμού.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, στο στάδιο της όλης συζήτησης η επιτροπή, υιοθετώντας εισηγήσεις που είχαν κατατεθεί ενώπιόν της εκ μέρους διάφορων εμπλεκόμενων φορέων, προχώρησε περαιτέρω σε τροποποίηση του προτεινόμενου νόμου, ώστε να καταστήσει τα υπό θέσπιση αδικήματα «αδικήματα αυστηρής ευθύνης», διαγράφοντας το στοιχείο της πρόθεσης ως συστατικό στοιχείο του αδικήματος από την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος (*mens rea*), με στόχο την απόδοση της κατά την

κρίση της δέουσας αποτρεπτικής βαρύτητας στα υπό θέσπιση αδικήματα και τη διευκόλυνση της αποδεικτικής διαδικασίας. Παρά ταύτα, σε μεταγενέστερο στάδιο και ύστερα από τη διατύπωση επιφυλάξεων από τεχνοκρατικής πλευράς, ήτοι από την αρμόδια υπηρεσία της Βουλής και ειδικότερα τον Τομέα Νομικών, ως προς το ενδεχόμενο τα σχετικά αδικήματα ως αδικήματα αυστηρής ευθύνης να προσκρούουν στην κατοχυρωμένη στο άρθρο 19 του συντάγματος ελευθερία της έκφρασης, όπως και στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η επιτροπή ομόφωνα επανέφερε το στοιχείο της «πρόθεσης», καθιστώντας αυτό συστατικό στοιχείο της υποκειμενικής υπόστασης των υπό θέσπιση αδικημάτων, στο πλαίσιο της ανάγκης στάθμισης αφενός της ποινικοποίησης συμπεριφορών σεξιστικής φύσεως που πλήττουν την αξιοπρέπεια του θύματος και αφετέρου σεβασμού της ελευθερίας της έκφρασης, όπως αυτή κατοχυρώνεται συνταγματικά και σε διεθνή συμβατικά κείμενα.

Ειδικότερα και σύμφωνα με σχετικό υπηρεσιακό σημείωμα, στο οποίο αναλύονται οι πτυχές του όλου θέματος που αφορούν στους θεμιτούς περιορισμούς της συνταγματικά κατοχυρωμένης ελευθερίας της έκφρασης:

1. μεγάλο φάσμα της καθημερινής αυθόρμητης συμπεριφοράς και έκφρασης θα μπορούσε να κατηγοριοποιηθεί ως εμπύπτον στον όρο «σεξισμός», όπως σχετικά καθορίζεται με την προτεινόμενη νομοθεσία,
2. τέτοια συμπεριφορά απολαύει της προστασίας τόσο του άρθρου 19 του συντάγματος όσο και του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, τα οποία κατοχυρώνουν κατά ταυτόσημο τρόπο την ελευθερία λόγου και έκφρασης,
3. σύμφωνα με πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), η ελευθερία έκφρασης αποτελεί όχι μόνο αναγκαίο θεμέλιο μίας δημοκρατικής κοινωνίας, αλλά και θεμελιώδη προϋπόθεση για την πρόοδό της και μέσο για την ολοκλήρωση του ανθρώπου,

4. όσον αφορά τη δυνατότητα θέσπισης περιορισμών στην άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης, το ΕΔΑΔ τονίζει ότι αυτή εκτείνεται όχι μόνο σε «πληροφορίες» ή «ιδέες» που είναι αποδεκτές ή αδιάφορες, αλλά και σε όσες προσβάλλουν, σοκάρουν ή ενοχλούν,
5. εντός του ως άνω διαγραφόμενου πλαισίου, το ΕΔΑΔ κρίνει ως θεμιτή μόνο την ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους, εφόσον σε δημοκρατικές κοινωνίες κρίνεται αναγκαία η τιμωρία ή ακόμα και η πρόληψη τέτοιων μορφών έκφρασης που διαδίδουν, υποκινούν, προάγουν ή δικαιολογούν το μίσος που βασίζεται στη μισαλλοδοξία,
6. αποφασιστική προϋπόθεση για την κρίση του κατά πόσο ο τιθέμενος περιορισμός είναι θεμιτός αποτελεί το πραγματικό γεγονός ότι η επιβολή «διατυπώσεων», «προϋποθέσεων», «περιορισμών» ή «κυρώσεων» γίνεται κατά τρόπο ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό,
7. πέραν της επιδίωξης του θεμιτού στόχου, η παρέμβαση στην ελευθερία της έκφρασης πρέπει να είναι αναγκαία σε μία δημοκρατική κοινωνία προς επίτευξη των στόχων αυτών.

Συναφώς, τονίζεται επίσης από τεχνοκρατικής άποψης ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, για τον περιορισμό θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να επιτυγχάνεται δίκαιη ισορροπία μεταξύ μέσου και σκοπού, ήτοι η προτεινόμενη ρύθμιση να είναι ανάλογη της ανάγκης. Συνακόλουθα, ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην ανάδειξη της πιεστικής κοινωνικής ανάγκης που καθιστά τον προτεινόμενο περιορισμό αναγκαίο, αλλά και στην τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

Τέλος, η επιτροπή προχώρησε σε διαφοροποίηση των προβλεφθεισών αρχικά για τα προνοούμενα αδικήματα ποινών, ώστε τα σχετικά αδικήματα να τιμωρούνται ως πλημμελήματα με ποινή φυλάκισης μέχρι ένα (1) έτος ή με χρηματική ποινή μέχρι πέντε

χιλιάδες ευρώ (€5.000) ή και με τις δύο αυτές ποινές, αντί με τις υψηλότερες ποινές οι οποίες είχαν αρχικά προταθεί και οι οποίες κρίθηκε ότι προσέκρουσαν στην αρχή της αναλογικότητας, ήτοι παρουσίαζαν μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ μέσου προς υλοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού και υπάρχουσας κοινωνικής πραγματικότητας. Περαιτέρω, η επιτροπή έκρινε ότι, στην περίπτωση που στοιχειοθετείται ποινική ευθύνη νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου για εκ προθέσεως εκδηλωθείσα σεξιστική συμπεριφορά ή διαδικτυακά διαδιδόμενο σεξισμό από φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποτελεί μέλος διοικητικού οργάνου αυτού ή το οποίο κατέχει ανώτερη διευθυντική θέση, η συμπεριφορά αυτή επισύρει επίσης χρηματική ποινή μέχρι πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), αντί της ποινής των είκοσι χιλιάδων ευρώ (€20.000) που είχε επίσης αρχικά προταθεί.

Σημειώνεται ότι όσον αφορά το προτεινόμενο αδίκημα του διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού, για το οποίο υπήρξε συζήτηση στην επιτροπή σε σχέση με το ύψος της ποινής που το σχετικό αδίκημα πρέπει να επισύρει, έτσι που το απόρρητο της επικοινωνίας βάσει των διατάξεων της οικείας νομοθεσίας που καθορίζει ως μία από τις προϋποθέσεις άρσης του το υπό διερεύνηση αδίκημα να επισύρει ποινή φυλάκισης πέραν των πέντε (5) ετών, κρίθηκε τελικά ότι το υπό θέσπιση αδίκημα δεν αφορά σε τηλεπικοινωνιακές συνδιαλέξεις για τις οποίες απαιτείται άρση του απορρήτου, αλλά σε διαδικτυακές επιθέσεις που συντελούνται στη δημόσια σφαίρα, γεγονός που καταγράφεται ρητά και στις επισημάνσεις της Σύστασης CM/Rec (2019)1 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, στις οποίες γίνεται αναφορά στο διαδίκτυο. Συναφώς, το ζήτημα εντοπίζεται ειδικά στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, υπό την έννοια ότι ναι μεν αυτά αποτελούν μέσα για την ελευθερία της έκφρασης και την προώθηση της ισότητας των φύλων, επιτρέπουν όμως ταυτόχρονα την έκφραση υβριστικών σκέψεων και την εκδήλωση καταχρηστικών/κακοποιητικών συμπεριφορών, που στην εν λόγω σύσταση κατηγοριοποιούνται ως σεξιστική ρητορική μίσους. Ως εκ

τούτου, η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την επιμέρους αυτή επισήμανση, αποφάσισε ότι και το εν λόγω αδίκημα επισύρει ποινή φυλάκισης μέχρι ένα (1) έτος, όπως και το αδίκημα του σεξισμού.

Επισημαίνεται ότι η επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη ότι με την προτεινόμενη νομοθεσία, όπως σχετικά τονίζεται στο υπό αναφορά σημείωμα, ποινικοποιείται ένα μεγάλο μέρος της καθημερινής ανθρώπινης συμπεριφοράς και έκφρασης, καθ' ήν στιγμήν υπό την αυστηρή δογματική αντίληψη του ποινικού δικαίου δεν πλήττεται συγκεκριμένο έννομο αγαθό, έτσι που άνευ ετέρου να δικαιολογείται η ποινικοποίηση ανάλογων φαινομένων, αποφάσισε ότι επιβάλλεται όπως στα προτεινόμενα ιδιώνυμα αδικήματα το στοιχείο της «πρόθεσης» αποτελεί συστατικό στοιχείο της υποκειμενικής υπόστασης αυτών, έτσι που να επιτευχθεί η δέουσα ισορροπία μεταξύ των δύο πόλων, ήτοι της ανάγκης ποινικοποίησης των συμπεριφορών που συνιστούν σεξισμό ή διαδικτυακά διαδιδόμενο σεξισμό και πλήττουν την εγγενή αξιοπρέπεια του θύματος και της συνταγματικά και βάσει διεθνών συμβατικών υποχρεώσεων της Δημοκρατίας κατοχυρωμένης ελευθερίας της έκφρασης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ιδιαίτερα δε την ανάγκη σύμφωνα με τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης να αντιμετωπισθεί ο σεξισμός, οι σεξιστικές αντιλήψεις και συμπεριφορές, η σεξιστική ομιλία και ο διαδικτυακά διαδιδόμενος σεξισμός σύμφωνα με τα σχετικά διεθνή και περιφερειακά κείμενα, υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό αναφορά προτάσεων νόμου, όπως αυτές έχουν ενοποιηθεί, και εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του εν λόγω ενιαίου κειμένου σε νόμο. Σημειώνεται ότι το εν λόγω ενοποιημένο κείμενο στη συνέχεια με απόφαση της πλειοψηφίας της επιτροπής, ήτοι των βουλευτών κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά, Ελένης Μαύρου και Ειρήνης Χαραλαμπίδου, τροποποιήθηκε, ώστε η

στοιχειοθέτηση τέτοιων αδικημάτων να αφορά όχι μόνο σε γυναίκες ή ομάδες γυναικών, αλλά σε κάθε πρόσωπο το οποίο πέφτει θύμα σεξιστικών συμπεριφορών.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Αννίτα Δημητρίου και Χριστιάνα Ερωτοκρίτου σε σχέση με το επιμέρους αυτό σημείο, ήτοι της τεθείσας από τα εν λόγω μέλη της επιτροπής εισήγησης, σύμφωνα με την οποία η προτεινόμενη νομοθεσία θα καλύπτει κάθε πρόσωπο και όχι μόνο γυναίκα ή ομάδα γυναικών, δήλωσαν ότι θα καταθέσουν τροπολογία κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος. Η κατάθεση τροπολογίας κρίνεται αναγκαία, ώστε στην αντικειμενική υπόσταση των σχετικών αδικημάτων (actus reus) να περιλαμβάνεται ως συστατικό στοιχείο το γεγονός ότι οι προβλεπόμενες σεξιστικές συμπεριφορές στρέφονται εναντίον γυναίκας ή ομάδας γυναικών και όχι εναντίον κάθε προσώπου, ώστε η υπό θέσπιση νομοθεσία να συμβάλει αποτελεσματικά στην καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων βάσει της δογματικής στην οποία θεμελιώνεται η προώθησή της.

Η βουλευτής κ. Ξένια Κωνσταντίνου επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί του επιμέρους αυτού σημείου κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

19 Νοεμβρίου 2020

Αρ. Φακ.: 23.02.061.060-2020
23.02.061.070-2020
23.02.061.083-2020

ΤΙ/ΓΧ